

Beleidskompas internetconsultatie

Wijziging Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden: rodenticiden

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- Bedrijven of gemeenten, die knaagdierbeheersing uitvoeren;
- Opdrachtgevers (zoals overheden en bedrijven waar voedsel wordt geproduceerd en geconsumeerd) die last hebben van ratten en muizen.

Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

- Bedrijven die knaagdierbeheersing uitvoeren, zoals brancheorganisaties als de NVPB en PLAN;
- Toezichthouders, zoals de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT);
- College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
- Schemabeheerder KPMB;
- Exameninstituut RPMV;
- Onderzoeksinstituten.

Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Onderzoeksresultaten zijn verwerkt in de toelichting op de regeling. Ontwerp-voorschriften zijn meerdere keren voor de start van de internetconsultatie met bovengenoemde organisaties besproken, met als doel om de toepasbaarheid en effectiviteit te vergroten en uitvoeringslasten te verminderen.

1. Wat is het probleem?

a) Wat is het probleem?

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen tegen ratten en muizen (rodenticiden) heeft risico's voor mens, dier en het milieu. Voor een overzicht, zie paragraaf 2.3 van de toelichting op de regeling.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Gebruik zonder sterke onderbouwing en vermijdbaar gebruik van (zeer gevaarlijke) rodenticiden.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Groot. En een deel van de rodenticiden, de zogenoemde anticoagulantia, is aangemerkt als 'zeer zorgwekkende stoffen', dat zijn stoffen met zeer gevaarlijke eigenschappen. Bij gebruik leveren ze ook hoge risico's op. Voor de andere rodenticiden is dat in iets mindere mate het geval.

Risico's gaan over vergiftiging (honderden meldingen van vergiftiging bij mensen en dieren), doorvergiftiging (vindt op een 'aanzienlijke schaal' plaats), voedselveiligheid (vanwege de kans dat rodenticiden in de voedselketen terechtkomen) en over resistentie (verminderde gevoeligheid voor rodenticiden leidt tot meer (door-)vergiftiging en een verminderde effectiviteit van knaagdierbeheersing). Voor een toelichting, zie paragraaf 2.3 van de toelichting op de regeling.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

In de huidige situatie is er communicatie via publicaties door brancheorganisaties, vakblad en overheden en worden er adviezen geboden over bijvoorbeeld het opruimen van afval, het dichten van kieren bij woningen en dergelijke. Anders gezegd: het aanspreken op de zorgplicht van overheden, burgers en bedrijven, op dat wat in redelijkheid van eenieder moet worden verwacht.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

- Schade aan de menselijke gezondheid;
- (Door)vergiftiging van roofdieren en andere dieren;
- Resistentie tegen rodenticiden, zodat voldoende bestrijding van ratten en muizen niet meer mogelijk is;
- Onnodige sluiting van bedrijven als gevolg van hun onoordeelkundig gebruik.
- Als bedrijven rodenticiden niet helemaal op de juiste manier gebruiken, mag van de overheid worden verwacht dat zij daarin richting geeft;
- Als geen 'passende risico reducerende maatregelen' worden toegepast, dan moeten rodenticiden van de markt worden gehaald. Dit leidt tot zeer aanzienlijke schade, toegebracht door ratten en muizen. Zie paragraaf 2.2.

2. Wat is het beoogde doel?

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het doel is om knaagdierbeheersingsbedrijven te stimuleren voor het 'juiste gebruik' van rodenticiden (het minimaliseren van het gebruik) te kiezen en 'passende' risico reducerende maatregelen te treffen (het minimaliseren van de blootstelling aan die rodenticiden).

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Niet van toepassing.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

1. Verbod op het gebruik van rodenticiden: in de *meeste* gevallen is de inzet van rodenticiden vermijdbaar, uitgaande van een vakbekwame knaagdierbeheerser.
2. Een structurele, cyclische aanpak van knaagdierbeheersing, bestaande uit de volgende fasen: plannen, uitvoeren, controleren, bijsturen en deskundigheidsbevordering (paragraaf 2.4). In combinatie met communicatie en Toezicht en handhaving.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Paragraaf 2.5 van de toelichting op de regeling gaat in op de effectiviteit van de diverse beleidsopties, bestaande uit communicatie, de uitvoering van algemeen geformuleerde uitgangspunten en van concrete gebruiksvoorschriften door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

c) Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Beide beleidsopties gaan ervan uit dat het gedrag van bedrijven en opdrachtgevers verandert, de inzet van en blootstelling aan rodenticiden veranderen en dat daardoor een effectieve knaagdierbeheersing mogelijk blijft. Het gebruik van rodenticiden wordt niet volledig verboden, maar blijft beperkt toegestaan, namelijk in situaties dat het gebruik onvermijdelijk blijft. Problemen door ratten en muizen kunnen daardoor worden opgelost, terwijl tegelijkertijd de mens, dier en het milieu voldoende worden beschermd.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

1. In een aantal situaties is toepassing van een rodenticide nodig om een noodsituatie te voorkomen. Een verbod is dan niet mogelijk. Een 'verbod-met- uitzonderingen' is niet goed mogelijk, omdat de uitzonderingen niet voldoende scherp kunnen worden afgebakend.
2. Het streven is om het doel te bereiken. Als dit niet het geval is, dan volgt uit Europese wetgeving dat rodenticiden van de markt worden gehaald. Dat zal ingrijpend zijn voor 'indirecte belanghebbenden' namelijk alle terreineigenaren die forse schade, gevaar of hinder ondervinden door ratten en muizen. Het gaat dan vooral om bedrijven waar voedsel wordt geproduceerd of bewerkt, zoals horeca en veehouderijen. Zij moeten hun bedrijfsvoering dan op een substantieel andere manier aanpassen .

b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

- Doenvermogen;
- Regeldruk;
- Handhaafbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid ('HUF-toets').

5. Wat is de voorkeursoptie?

a) Wat is het voorstel?

Een structurele, cyclische aanpak van knaagdierbeheersing, bestaande uit de fasen plannen, uitvoeren, controleren, bijsturen en deskundigheidsbevordering (paragraaf 2.4 van de toelichting).

b) Hoe houdt het voorstel rekening met [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#)?

De effecten zijn verantwoord in de paragrafen 2.4 en 2.5.2 (effectiviteit) van de toelichting.

c) Hoe houdt het voorstel rekening met uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#))?

Een uitgebreide uiteenzetting is te vinden in hoofdstuk 4 van de toelichting.

d) Hoe houdt het voorstel rekening met brede maatschappelijke impact?

Knaagdierbeheersing dient een maatschappelijk belang. Knaagdieren vervullen enerzijds een belangrijke functie in het ecosysteem. Maar hun aanwezigheid heeft ook negatieve gevolgen voor de volksgezondheid. Bovendien kunnen zij aanzienlijke schade of overlast veroorzaken.

Daarom is een balans gezocht en gevonden. Het doel van deze balans is enerzijds een effectieve knaagdierbeheersing en anderzijds een milieukundig duurzame knaagdierbeheersing. Dit wordt in hoofdstuk 2 van de toelichting op de regeling concreet toegelicht.

e) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Naleving door agrarische sectoren is zwak. Dat vereist professionalisering van een deel van de agrariërs. Deels bestaat de bereidheid hiervoor. Voor een ander deel bestaat die professionaliteit al, maar voor een deel niet.

f) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Na vier jaar worden de inhoud en het effect van de regeling geëvalueerd.